

بررسی فراوانی گنوکوک در بیماران مبتلا به سرویسیت و مقاومت دارویی آن در

مراجعه به درمانگاه تخصصی زنان در کاشان، نیمه اول سال ۱۳۸۰

دکتر زهره طبسی^۱، دکتر احمد خورشیدی^۲، دکتر مریم علیزهی پور^۳، زهره سادات^۴، حسین اکبری^۴

خلاصه

سابقه و هدف: با توجه به شیوع نسبتاً بالای عفونت سرویکس و عوارض مهمی چون PID که ممکن است منجر به نازایی گردد. همچنین عدم اطلاع از وضعیت فراوانی سرویسیت گنوکوکی و مقاومت دارویی آن در این منطقه. تحقیق جهت تعیین فراوانی آن در بیماران مراجعه کننده به کلینیک تخصصی شهر کاشان در نیمه اول سال ۱۳۸۰ انجام پذیرفت.

مواد و روشها: پژوهش حاضر به روش توصیفی بر روی بیماران مبتلا به سرویسیت انجام شد. پس از معاینه بالینی و تایید سرویسیت، نمونه‌گیری از آندوسرویکس و کشت در محیط تایمرترین انجام شد و حساسیت آنتی‌بیوتیکی آنها تعیین گردید. میزان آلودگی سرویسیت با گنوکوک و الگوی مقاومت دارویی آنها تعیین شد و با خصوصیات دموگرافیک در پرسشنامه ثبت و اطلاعات با آمار توصیفی ارائه گردید.

یافته‌ها: از ۳۱۵ مورد خانم مبتلا به سرویسیت ۲ نفر (۰/۶۳٪) مبتلا به سرویسیت گنوکوکی بودند که هر دو مورد کمتر از ۲۵ سال داشتند. شروع فعالیت جنسی هر دو مورد زیر ۲۰ سال بود و هر دو مورد علانم ادراری از قبیل سوزش و تکرر ادرار را ذکر می‌کردند. یک مورد مقاومت به وانکومایسین و یک مورد مقاومت به سفتریاکسون دیده شد.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: شیوع گنوکوک در مبتلایان به سرویسیت جامعه مورد بررسی، جدی و مسئله‌دار نیست و نسبت بیماران مورد نظر به داروهای رایج حساس می‌باشند، لذا نگرانی خاصی مطرح نیست.

واژگان کلیدی: سرویسیت، گنوکوک، PID.

- ۱- دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گروه زنان
- ۲- دانشگاه علوم پزشکی کاشان، گروه میکروبیشناسی
- ۳- دانشگاه علوم پزشکی کاشان - گروه مامایی
- ۴- دانشگاه علوم پزشکی کاشان - گروه آمار

مقدمه

به التهاب اپی‌تلیوم و استرومای سرویکس سرویست گویند. بسته به نوع اپی‌تلیوم درگیر علت آن فرق می‌کند. اپی‌تلیوم اکتوسرویکس در اثر میکرواورگانیس‌هایی که مسئول واژینیت هستند، دچار التهاب می‌شود (مثل تریکومونا، کاندیدا و ویروس هرپس سیمپلکس). در مقابل نیسریاگنوره، کلامیدیا تراکومائیس و باکتریهای هوازی و بیهوازی اپی‌تلیوم غده‌ای آندوسرویکس را آلوده می‌سازند و مسئول آندوسرویسیت موکوسی چرکی می‌باشند (۱).

گونه‌ی یک عفونت شایع باکتریال (کوکسی گرم منفی) است که از طریق جنسی یا قبل از تولد از مادر به کودک منتقل می‌شود. در صورت صعود عفونت به قسمت فوقانی دستگاه تناسلی منجر به التهاب نوله‌های فالوپ خواهد شد. که یکی از شایعترین علل نازایی زنان در دنیا می‌باشد. شیوع عفونت گونه‌ی در ایالات متحده آمریکا رو به کاهش است و در بسیاری از کشورهای صنعتی تایید شده است (۲).

گونه‌ی یکی از شایع‌ترین بیماریهای پر سروصدا در آمریکا می‌باشد و هر سال حدود یک میلیون مورد جدید گزارش می‌شود (۳). در کشور چین میزان عفونت گنوکوک در بیماران مبتلا به سرویست ۱۲/۸-۳/۲ درصد گزارش شده است (۴).

در ایالات متحده آمریکا میزان عفونت اولیه سرویکس با نیسریاگنوره را ۱۱/۶٪ گزارش نموده‌اند (۵).

تشخیص دقیق گونه‌ی با کشت میکرواورگانیس‌م در محیطهای کشت اختصاصی نظیر آگار، تابر-مارتین

میسر می‌شود. آندوسرویکس بیشترین مکان برای کشت مثبت در زنان به حساب می‌آید (۶). در صورت عدم درمان مناسب سرویست ممکن است عفونت صعود کند و منجر به PID و در نهایت منجر به نازایی، آرتريت، آندوکاردیت و آبسه‌های لگنی گردد (۳).

با توجه به فراوانی سرویست گنوکوک در مناطق مختلف دنیا و خطراتی از قبیل نازایی، آندوکاردیت، آرتريت و با توجه به تفاوتی که در آمارهای کشورهای مختلف موجود می‌باشد. به منظور تعیین شیوع گنوکوک در بیماران مبتلا به سرویست و نیز تعیین میزان مقاومت دارویی آن، این تحقیق روی مراجعین به درمانگاههای تخصصی زنان شهرستان کاشان در نیمه اول سال ۱۳۸۰ انجام گرفت.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی بود. نمونه‌گیری از بیماران مبتلا به سرویست مراجعه کننده به درمانگاه تخصصی زنان بیمارستان شبیه‌خوانی و کلینیکهای خصوصی شهر کاشان انجام شد. زنان متاهل که در سنین ۴۵-۱۵ سال قرار داشته و مبتلا به سرویست با علائم ترشح واژینال با خونریزی پس از تماس جنسی بوده و در یک ماه اخیر هیچ آنتی‌بیوتیکی مصرف نکرده بودند، مورد مطالعه قرار گرفتند. فرم جمع‌آوری اطلاعات مربوط به کلیه بیماران شامل موارد زیر بود: میزان تحصیلات، سن ازدواج، تعداد زایمان، تعداد، دفعات مقاربت در هفته، سابقه سقط، خونریزی نامرتب قاعدگی، خونریزی پس از تماس جنسی، درد موقع نزدیکی، درد موقع قاعدگی.

بود. در زنانی که سن ازدواج آنها بالای ۲۰ سال بود چنین عارضه‌ای وجود نداشت.

۶۲ بیمار (۱۹/۷٪) علائم ادراری یا سوزش ادرار را اعلام داشتند. ۲ نفر مبتلا به سرویسیت و گنوکوک نیز دارای علائم بالینی عفونت ادراری، سوزش و تکرر ادراری بودند.

تمام بیماران مبتلا به سرویسیت دارای ترشح چرکی موکوسی از آندوسرویکس بودند و در دو مورد بیمار سرویسیت گنوکوکی یکی هپرتروفی سرویکس و دیگری التهاب سرویکس وجود داشت. از بیماران مبتلا به سرویسیت ۲۴ نفر (۷/۶٪) یکبار در هفته مقاربت داشته و از میان ۲۳۷ نفر که تعداد مقاربت ۱-۲ بار در هفته داشتند یک نفر مبتلا به سرویسیت گنوکوکی بود. از میان ۵۴ نفر دیگر (۱۷/۲٪) دیگر که تعداد مقاربت ۳-۴ بار در هفته داشتند یک نفر مبتلا به سرویسیت گنوکوکی بود.

هیچ یک از بیماران مبتلا به سرویسیت گنوکوکی سابقه سقط یا درد موقع نزدیکی را ذکر نمی‌کردند. از ۳۱۵ بیمار مبتلا به سرویسیت ۲۵ نفر (۸٪) خونریزی پس از تماس جنسی داشتند که هیچ کدام سرویسیت گنوکوکی نداشتند.

۱۱ نفر (۳/۵٪) سابقه ترشح چرکی در همسر را ذکر می‌کردند ولی هیچ کدام از نظر عفونت با گنوکوک مثبت نبودند. هیچ کدام از بیماران مبتلا به سرویسیت گنوکوکی سابقه علائم ادراری در همسر و عفونت چشمی نوزاد را ذکر نکردند.

یک مورد از مبتلایان به سرویسیت گنوکوکی به وانکومایسین و یک مورد به سفتریاکسون مقاوم بودند. هر دو مورد مبتلا به سرویسیت گنوکوکی به بقیه داروها حساس بودند.

بحث

روش جلوگیری از بارداری، علائم ادراری، سابقه عفونت قبلی دستگاه تناسلی، سابقه عفونت چشمی نوزاد، سابقه علائم ادراری و ترشح چرکی در همسر، نمای ظاهری سرویکس در معاینه بالینی و سابقه مصرف دارو و میزان بهبودی.

پس از معاینه بالینی بیمار توسط متخصص زنان و زایمان و تایید سرویسیت، نمونه‌گیری از آندوسرویکس به روش استریل انجام و در محیط کشت تایر-مارتین کشت داده شد. پس از تایید عفونت گنوکوکی ماکروسکوپی و میکروسکوپی توسط متخصص میکروبیولوژی، حساسیت آنتی‌بیوتیکی به روش Kirby-baer با استفاده از آنتی‌بیوتیکهای سپروفلوکساسین، کوتریموکسازول، پی‌سین، اریتروماسین، سفتریاکسون، کلرامفنیکل و وانکومایسین تعیین گردید و در پرسشنامه مربوطه ثبت شد.

اطلاعات با استفاده از آمار توصیفی ارائه گردید.

یافته‌ها

از ۳۱۵ خانم مبتلا به سرویسیت ۲ نفر (۰/۶۳٪) مبتلا به سرویسیت گنوکوکی بودند که سن هر دو مورد آنها کمتر از ۲۵ سال بود. در واقع از ۱۶ نفر مبتلایان به سرویسیت که کمتر از ۲۰ سال سن داشتند، ۱ نفر (۶/۲٪) و از ۷۸ نفر خانم ۲۰ تا ۲۵ ساله نیز ۱ نفر (۱/۳٪) از نظر گنوکوک مثبت بود. در ۲۲۱ نفر بقیه که بیشتر از ۲۵ سال سن داشتند، فرد مبتلا دیده نشد.

سن شروع فعالیت جنسی در این تحقیق سن ازدواج آنها تلقی شد. سن شروع فعالیت جنسی در ۲ مورد مبتلا کمتر از ۲۰ سال بود. تعداد ۲۵۲ نفر (۸۰٪) نمونه‌های مورد بررسی) سن ازدواج کمتر از ۲۰ سال داشتند که ۲ مورد آنها (۰/۷۹٪) مبتلا

روش جلوگیری از بارداری در ابتلا بیمار به عفونتهای مقاربتی موثر می‌باشد به طوری که در استفاده‌کنندگان از کاندوم هیچ مورد از بیماری مقاربتی گزارش نشده است و کاندوم به صورت ۱۰۰ درصد از انتقال گنوکوک، کلامیدیا و HIV جلوگیری می‌کند (۶، ۷).

در این مطالعه هر دو مورد مبتلا به سرویسیت گنوکوکی علائم ادراری همراه از قبیل سوزش ادرار و تکرر ادرار را ذکر کردند که عفونت همزمان چند دستگاه با گنوره گزارش شده است (۷).

نمای سرویکس در بیماران مبتلا به سرویسیت گنوکوکی در یک مورد علاوه بر ترشح موکوسی-چرکی از آندوسرویکس التهاب بود و در مورد دیگر هیپرتروفی سرویکس وجود داشت.

در این تحقیق از بیماران مبتلا به سرویسیت گنوکوکی حساسیت دارویی به عمل آمد که یک مورد به وانکومايسين و دیگری به سفتریاکسون مقاوم و به داروهای دیگر حساس بودند. در تحقیقی که در سال ۲۰۰۰ میلادی توسط مراد نژاد و همکارانش در اندونزی و به عمل آمد از ۲۰۰ بیمار مبتلا به عفونت گنوکوکی سرویکس تمام موارد به تتراسایکلین مقاوم و به سیپروفلوکساسین و سفتریاکسون حساس بودند (۸).

در پایان می‌توان گفت شیوع گنوکوک در مبتلایان به سرویسیت منطقه کاشان جدی و مسئله‌دار نیست. بعلاوه این عارضه نسبت به داروهای رایج حساس می‌باشد. لذا نگرانی از این لحاظ در منطقه وجود ندارد.

نتایج به دست آمده در این پژوهش بر روی ۳۱۵ نمونه مورد مطالعه نشان داد که میزان فراوانی گنوکوک در بیماران مبتلا به سرویسیت ۷۳٪ بود. در پژوهشی که توسط Luo-L در سال ۱۹۹۹ در چین بر روی ۱۸۰۰ خانم مبتلا به سرویسیت انجام شد. ۳/۲-۱۲/۸ درصد از نظر گنوکوک مثبت بودند (۴). در پژوهش دیگری که توسط Oh-MK و همکاران در سال ۱۹۹۶ در آمریکا در مورد شیوع سرویسیت گنوکوکی انجام شد، از ۲۱۶ خانمی که از نظر جنسی فعال بودند میزان عفونت اولیه سرویکس با کلامیدیا تراکوماتیس ۲۳/۲٪ و با گنوکوک ۱۱/۶٪ بود (۵).

دلیل این گوناگونی و تفاوت آمار می‌تواند به علت رعایت موازین شرع مقدس اسلام و عدم وجود شرکای جنسی متعدد باشد. از ۹۴ بیمار مبتلا به سرویسیت زیر سن ۲۵ سال ۲ مورد مبتلا به عفونت گنوکوکی بودند و با افزایش سن کاهش در میزان ابتلا به سرویسیت دیده می‌شود، به طوری که سن ۴۰ سالگی و بالاتر فراوانی سرویسیت به ۱۱/۷٪ می‌رسد. در منابع ذکر شده است که سرویسیت بیشتر در سنین اوائل دوران باروری (۲۴-۱۵) سال دیده می‌شود.

عفونت گنوکوکی علاوه بر داشتن ارتباط با سن پائین در افراد زیر شایعتر می‌باشد:

جمعیت‌های شهری، گروه‌های پائین که از نظر اجتماعی-اقتصادی متعدد می‌باشند، افرادی که دارای شرکای جنسی متعدد، زنانی که اولین مقاربت خود را در سنین پائین‌تری تجربه می‌کنند، زنانی که شرکای جنسی آنها دارای ترشحات پیشابراهی یا مبتلا به سوزاک هستند (۷).

References:

- 1- David E. Spore, Jonathan S. Verk Novak, *s Gynecology 12th ed* Valtimor wilitams & wilins 1996 page 429-443.
- 2- Maclell, Coulas, and Vannett, *s Pric:lis and Pracits of ininfectious dieseses fifth edition churchill liningstone 2000 volume 4 (page: 2422-2455.*
- 3- Jarry J. Copeland *Textbook of Gynecology 2th ed Philadelphia saunders company 2000 : 77-797.*
- 4- Luo L, WV SZ, Chen J, Yeying, Li, Gao B, Luo J *Stuey on genital tract chlamydia trachomatis and gondoicoccal infection in Han and Minority (Naxi and Dai) Womwn in chian. Obestet. Gynecol. Res 1999 jun 25 (3): 221-230.*
- 5- Oh MK, clond GA Fleenor M. *risk for gonococcal and chlamydial cervicitis in adilescent females. Indicence and recurrence in a prospective cohort study. Addesc Health 1996 Apr; 18 (4):270-275.*
- 6- Jawetz, Melnick, aaelberg, *s Medical Microbiology. Twnty – first edition midle- east editon norwalk. connectiactesan mateo califounia 1998, 262-264.*
- 7- Kenneth j. yan, Ruth e tuomala Kistner, *s gynecology & women. health seventh edition phialdelphia Mosby 199. 455-465.*
- 8- Muroad lesmana, carlos l. leron, *invitor antibiotic suscrptibility of nisseria gonorrhiea in Jakarta, indonesia. Antimicrobial agent and chimo therapyp jan 2001 35-362.*